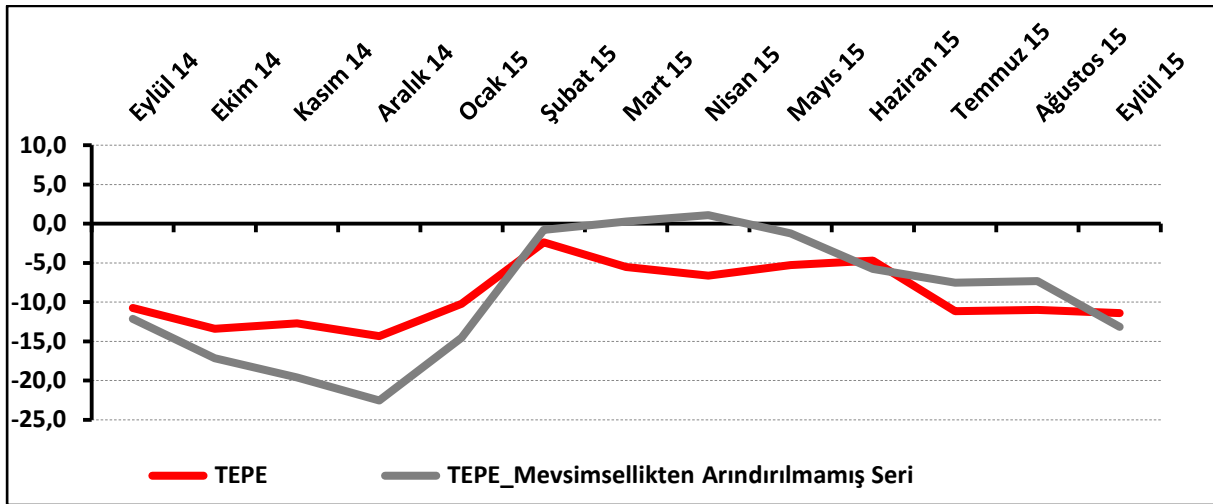

PERAKENDEDE GÜVEN GEÇEN AYA VE GEÇEN YILA GÖRE DÜŞTÜ:

TEPE, eylül ayında bir önceki aya ve geçen yılın aynı dönemine göre azaldı. Önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve istihdam beklentileri hem Eylül 2014'e hem de Ağustos 2015'e göre artarken, geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu hem Eylül 2014'e göre hem de Ağustos 2015'e göre azaldı. Türkiye, geçen yıla göre AB-28'den daha kötü performans sergiledi.

Perakende güveni azaldı:

Eylül ayında -11,4 puan değerini alan TEPE, bir önceki aya göre 0,4 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 0,6 puan azaldı. TEPE değerinin azalmasında geçtiğimiz 3 ayda işlerdeki azalma etkili oldu.

Şekil-1. TEPE (Eylül 2014 – Eylül 2015)**Tablo-1.** TEPE

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2013	-2,0	-4,6	-3,8	1,8	-3,1	-0,5	-0,5	-1,6	-1,8	0,7	2,0	2,0
2014	-4,9	-10,1	-5,1	-5,4	-9,9	-14,2	-8,7	-1,8	-10,8	-13,4	-12,7	-14,3
2015	-10,2	-2,4	-5,5	-6,6	-5,3	-4,7	-11,2	-11,0	-11,4			

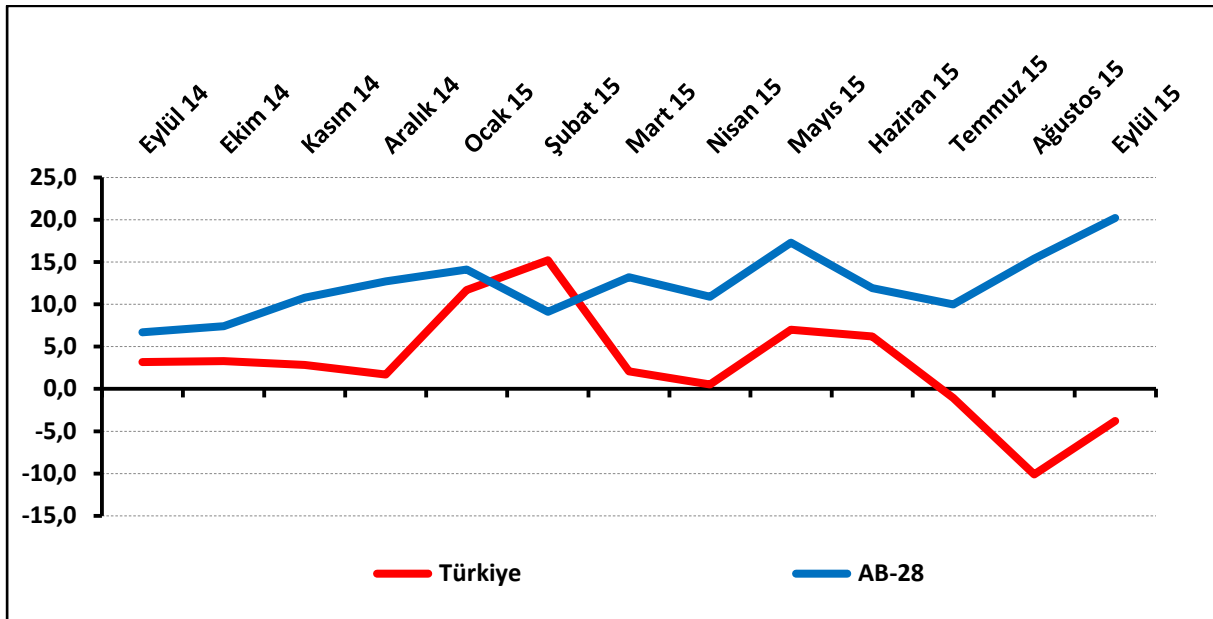
Perakendecilerin bir önceki aya göre satış beklentileri arttı:

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Eylül 2015'te -3,8 puan değerini aldı. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 6,1 puan artarken, bir önceki yılın aynı ayına göre ise 7 puan azaldı.

Eylül 2015'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 24,8'i önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, işlerinde kötüleşme bekleyenlerin oranı yüzde 39,1 düzeyinde oldu. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 36,1 olarak belirlendi.

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinde hem Türkiye'de hem de AB-28'de bir önceki aya ve geçen yılın aynı dönemine göre artış yaşandı.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (%arttı – %azaldı) (Eylül 2014 – Eylül 2015)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (%arttı – %azaldı)

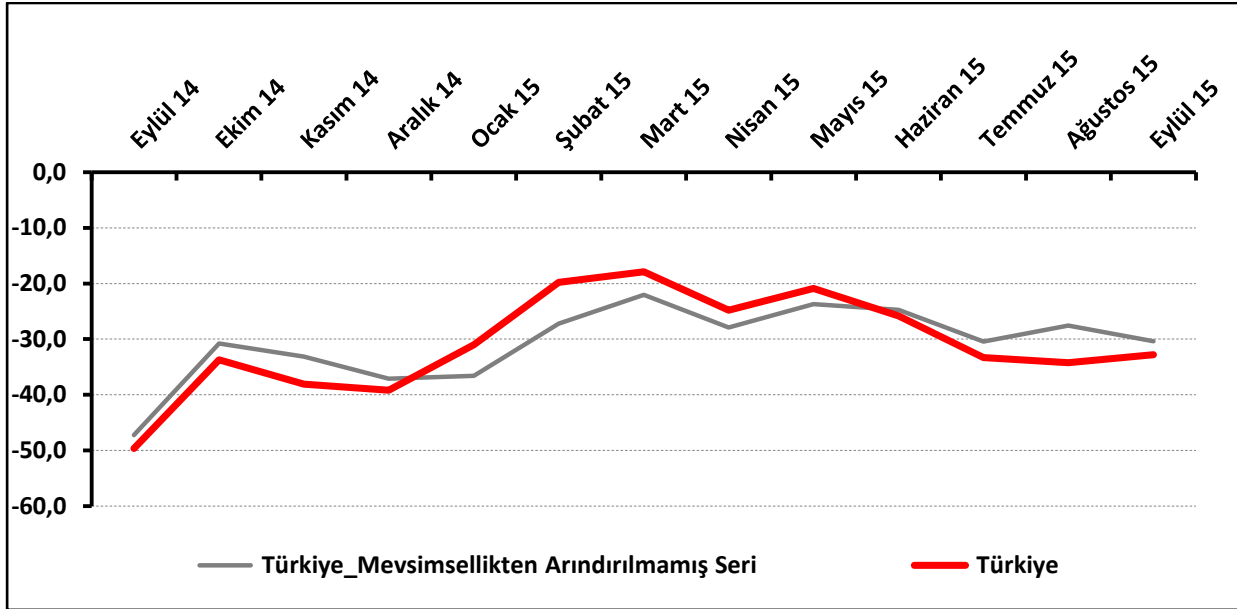
%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2013	9,9	7,7	14,0	18,9	14,9	19,5	24,7	19,7	12,7	16,0	21,0	20,1
2014	16,3	11,8	21,9	18,7	13,4	5,2	13,4	19,2	3,2	3,3	2,8	1,7
2015	11,7	15,2	2,1	0,5	7,0	6,2	-1,1	-10,1	-3,8			

Geçen yıla göre işlerdeki toparlanma algısı arttı:

İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu Eylül 2014'e göre 1,4 puan, Ağustos 2015'e göre 16,8 puan arttı. Böylelikle işlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumunun denge değeri Eylül 2015'te -32,8 puan oldu.

Eylül 2015'te TEPE anketi katılımcılarının yüzde 22,5'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 53 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 24,5 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (%arttı – %azaldı) (Eylül 2014 – Eylül 2015)

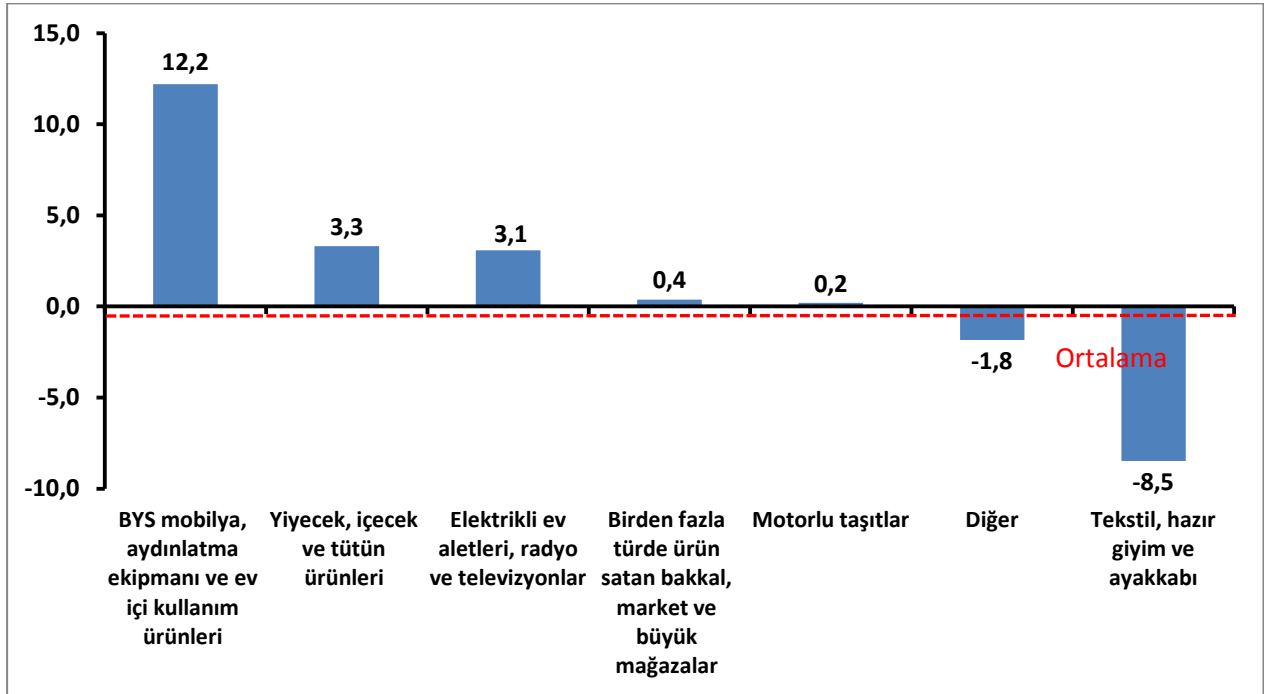
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (%arttı – %azaldı)

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2013	-20,6	-19,0	-19,1	-23,4	-23,2	-21,8	-31,1	-28,2	-22,6	-23,9	-14,5	-17,6
2014	-35,8	-41,7	-49,1	-39,1	-49,0	-67,3	-41,3	-31,2	-49,6	-33,7	-38,1	-39,2
2015	-31,0	-19,8	-17,9	-24,8	-20,9	-25,8	-33,3	-34,2	-32,8			

Perakende güveni en fazla “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe arttı:

Perakende güvenine alt sektörler itibariyle bakıldığında Eylül 2015’te, geçen yılın aynı dönemine göre en fazla artış “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” sektöründe gerçekleşti. Bu sektörü “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar”, “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” ve “motorlu taşıtlar” sektörleri takip etti. Bu beş sektördeki artış ortalamasının üzerinde gerçekleşti. “Diğer” ve “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” sektörlerinde ise azalma belirlendi.

Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Eylül 2015’te geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakendecilerin gelecek dönem beklentileri arttı:

TEPE anketine soru bazında bakıldığında Eylül 2015'te, hem Eylül 2014'e göre hem de Ağustos 2015'e göre "geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu" ve "önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi" göstergeleri geriledi. Buna karşın "önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve istihdam beklentisi" ve "işlerin geçen yıla göre durumu" göstergelerinde hem Eylül 2014'e göre hem de Ağustos 2015'e göre artış yaşandı. "Önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi" geçen aya göre artarken, geçen yılın aynı dönemine göre azaldı. "Gelecek yıl mağaza sayısı beklentisi" ise geçen aya göre azalırken, geçen yılın aynı dönemine göre arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 09/2014	Endeks 08/2015	Endeks 09/2015	Bir önceki aya göre değişim 09/2015	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 09/2015
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-46,1	-41,6	-47,7	-6,1	-1,6
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ¹	10,7	18,8	17,3	-1,5	6,6
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-12,3	-16,2	-9,2	7,0	3,0
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	3,2	-10,1	-3,8	6,3	-7,0
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,3	-2,6	0,3	2,9	0,7
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	36,7	24,2	16,5	-7,7	-20,1
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-49,6	-34,2	-32,8	1,4	16,8
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	5,5	6,7	6,3	-0,4	0,8

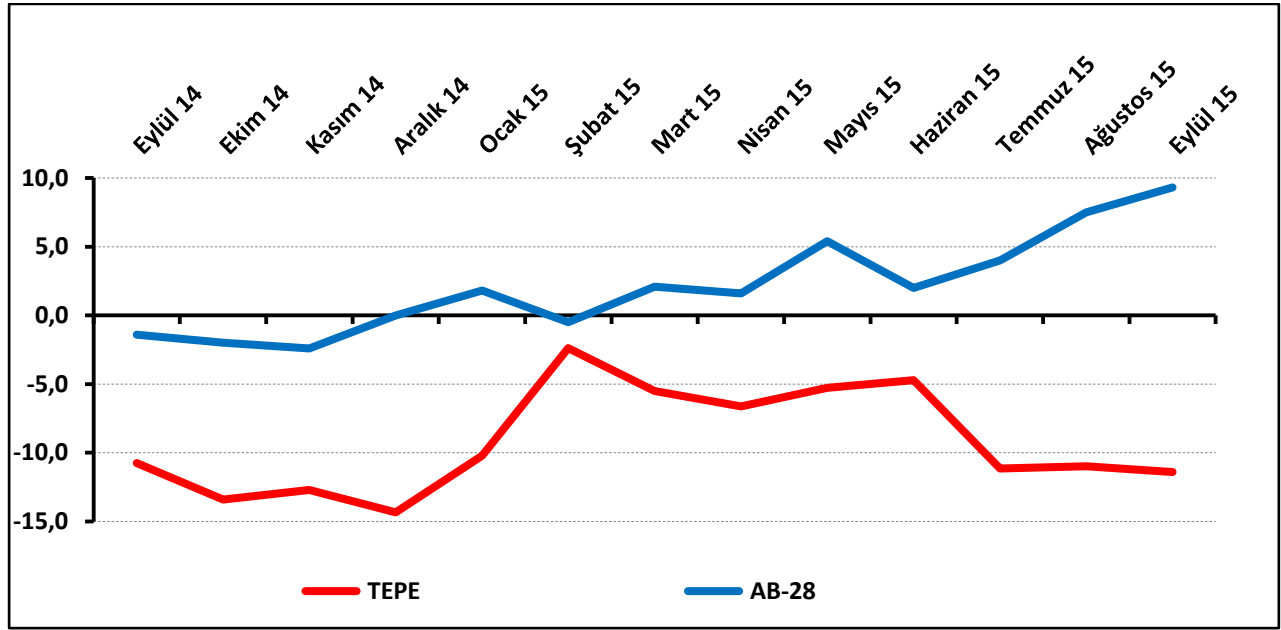
¹ Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablo-4'deki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB’de perakende güveni artışı sürdürdü:

AB-28 Perakende Güven Endeksi, Eylül 2015’te 9,3 puan değerini aldı. AB-28’de bir önceki aya göre 1,8 puan, geçen yılın aynı dönemine göre ise 10,7 puan artış oldu. Türkiye, geçen yılın aynı dönemine kıyasla AB-28’den ve Euro Bölgesi’nden daha kötü performans sergiledi.

Şekil-5. TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2014 – Eylül 2015)

Tablo-5. AB-28

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2013	-9,5	-10,5	-13,1	-14,1	-12,4	-9,6	-6,1	-2,0	0,3	-0,2	-5,3	-0,7
2014	2,5	4,0	1,2	2,9	4,3	3,4	2,8	1,5	-1,4	-2,0	-2,4	0,0
2015	1,8	-0,5	2,1	1,6	5,4	2,0	4,0	7,5	9,3			

Perakende güveninde Türkiye, AB'nin gerisinde kaldı:

AB-28 ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi değerlerine bakıldığında Malta, eylül ayında geçen yıla göre en fazla artış yaşanan ülke oldu. Malta'yı; Fransa, Hırvatistan ve İtalya takip etti. Endeks değeri geçen yıla göre en fazla düşen ülkeler ise Yunanistan, Macaristan, Danimarka ve Letonya oldu. Bir önceki aya göre en fazla artış Yunanistan'da yaşandı. Perakende Güven Endeksi'nde, Eylül 2014'e göre değişim hem Euro Bölgesi'nde hem de AB-28'de 10,7 puan oldu. Ağustos 2015'e göre değişim incelendiğinde ise AB-28'in Euro Bölgesi'nden daha iyi bir performans sergilediği görüldü.

Tablo-6. AB-28 Ülkeleri ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Eylül 2014 ve Ağustos 2015'e göre)

Ülkeler	Eylül 2014'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)**	Ağustos 2015'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Malta	37,3	8,6
Fransa	17,1	1,3
Hırvatistan	16,8	0,6
İtalya	16,1	0,2
İngiltere	14,7	6,4
Slovenya	13,7	4,3
Almanya	11,9	2,2
AB-28	10,7	1,8
Euro Bölgesi-19	10,7	0,6
Romanya	8,9	-4,5
Bulgaristan	7,0	0,8
Finlandiya	6,1	-2,4
Slovakya	5,8	-1,0
Çek Cumhuriyeti	5,3	-0,2
Hollanda	4,4	1,0
İspanya	4,4	-2,2
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	3,2	5,3
Polonya	2,5	-0,9
Belçika	2,0	-2,4
Avusturya	1,3	-5,7
İsveç	1,1	0,4
Litvanya	-0,5	-0,8
Türkiye	-0,6	-0,4
Estonya	-1,4	7,3
Portekiz	-1,5	-1,5
Letonya	-2,8	-1,6
Danimarka	-5,4	7,7
Macaristan	-6,1	-0,8
Yunanistan	-17,5	11,0

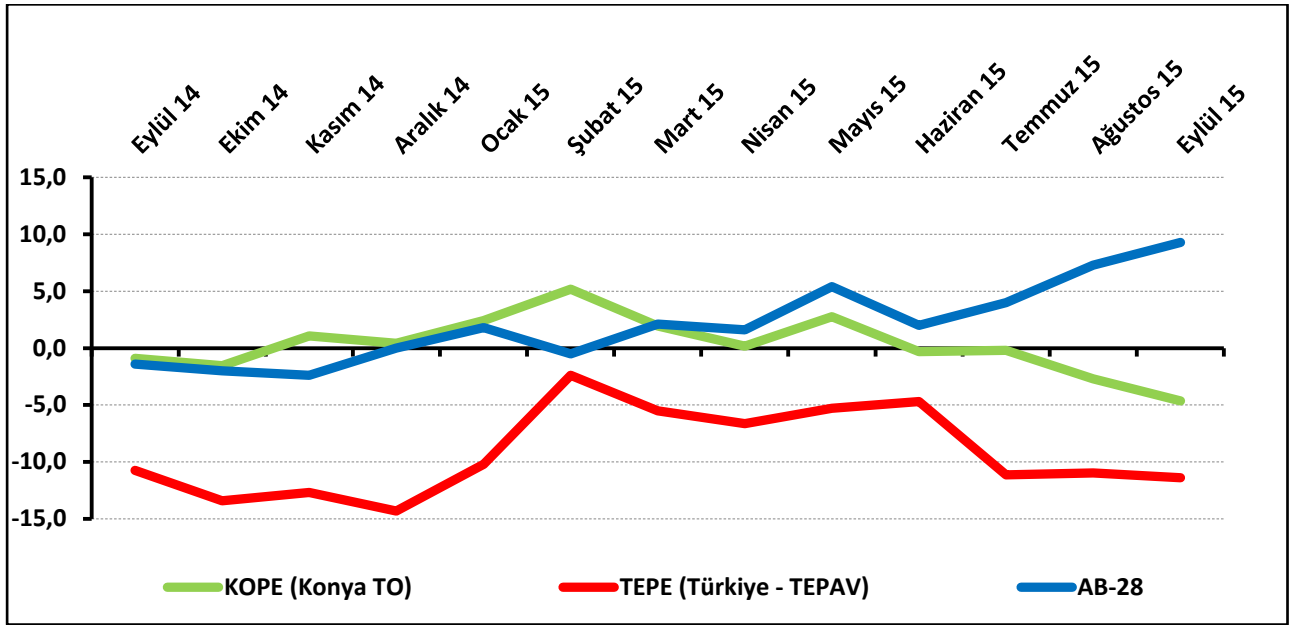
**Sıralama Eylül 2014 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da da perakende güveni düşüşünü sürdürdü:

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) işbirliğinde gerçekleştirilen Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE) kapsamında Şubat 2012'den bu yana Konya'da faaliyet gösteren 300 perakendeci ile her ay yüz yüze anketler yapılıyor.

Eylül ayında TEPE, -11,4 puan değerini alırken KOPE -4,6 puan değerini aldı. KOPE, geçen yılın aynı dönemine göre 3,7; TEPE 0,6 puan azaldı. KOPE değeri bir önceki aya göre de 1,9 puan azaldı. Konya perakendesi, eylül ayında AB-28'in gerisinde kalırken, Türkiye'den daha iyi performans sergiledi.

Şekil-6. KOPE, TEPE ile AB-28 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Eylül 2014 – Eylül 2015)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

%	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2013	-0,5	1,2	3,8	2,1	-0,2	-2,1	-2,1	0,6	4,7	5,4	2,3	4,4
2014	-1,1	-5,3	-7,5	-6,8	-4,7	1,2	4,8	0,1	-0,9	-1,5	1,1	0,4
2015	2,4	5,2	1,9	0,2	2,7	-0,3	-0,2	-2,7	-4,6			

Bültendeki tablolar ve grafikler -aksi belirtilmediği- sürece mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.